

แผนการส่งเสริมวินัยและ การรักษาวินัยจรรยาบรรณวิชาชีพ

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โรงเรียนเมืองเซลิ้ง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

“วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐ และเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตลอดจนการสนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศและการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖

“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐ และเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายใน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ทั้ง ของรัฐ และเอกชน

“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ เพื่อ ประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึง ประสงค์ และ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพที่นอกจากจะต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะถ่ายทอดวิชาการไปสู่ ผู้เรียนแล้ว สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่อาชีพครูจะต้องยึดถือ คือ การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพ เพื่อเป็นแม่แบบให้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งเรื่องของวินัยข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา นั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๗ มาตรา ๘๒ ก็ได้กำหนดไว้ชัดเจน ว่า "ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ โดยเคร่งครัด อยู่เสมอ" ข้อห้ามและข้อปฏิบัติดังกล่าว ได้แก่

๑. ต้องสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ
๒. ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ของทางราชการ
๓. ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ ราชการของตนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมไป หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

๔. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ
๕. ต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการและผู้เรียน ไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันควร
๖. ต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้เรียนและระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน
๗. ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เรียนและประชาชนผู้มาติดต่อราชการ
๘. ต้องไม่กลั่นแกล้ง ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงผู้เรียนหรือประชาชน
๙. ต้องไม่กลั่นแกล้งกล่าวหาหรือร้องเรียนผู้อื่นโดยปราศจากความเป็นจริง
๑๐. ต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำผลงานของผู้อื่นหรือจ้างวานใช้ผู้อื่นทำผลงานเพื่อใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนวิทยฐานะหรือการได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น
๑๑. ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการหรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
๑๒. ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ไม่อาศัยอำนาจหน้าที่แสดงการฝักใฝ่ ส่งเสริม เกื้อกูลสนับสนุน บุคคลหรือพรรคการเมืองใด และต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องการดำเนินการในลักษณะเป็นการทุจริตโดย การซื้อสิทธิ หรือขายเสียงในการเลือกตั้ง
๑๓. ต้องไม่เสพยาเสพติด หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพ
๑๔. ต้องไม่เล่นการพนันเป็นอาชญา
๑๕. ต้องไม่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา ทั้งนี้ หากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่รักษาวินัย หรือฝ่าฝืนวินัยดังกล่าวก็จะได้รับโทษทางวินัย ซึ่งอาจถึงขั้นปลดออก หรือไล่ออกจากราชการได้

จรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเชลียง

๑. จรรยาบรรณต่อตนเอง

๑.๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเชลียง ต้องมีวินัยในตนเอง หมั่นศึกษาพัฒนาตนเอง ด้าน วิชาการ การวิจัย วิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อยู่เสมอ แนวปฏิบัติ

๑) ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

๒) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

๓) มีความใส่ใจศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ ดังนี้

๓.๑ ศึกษาค้นคว้า ความรู้จากเอกสาร ตำราและสื่อต่างๆ

๓.๒ จัดทำผลงานทางวิชาการ เช่น เอกสาร ตำรา หนังสือและเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ

๓.๓ วิจัยและนำเสนองานวิจัย ลงตีพิมพ์ในวารสารงานวิจัยในระดับต่าง ๆ

๓.๔ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา อภิปรายทางวิชาการ

๓.๕ วางแผนการพัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอ

๔) มีความรอบรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถนามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การอาชีพ และ เทคโนโลยีดังนี้

๔.๑ การนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

๔.๒ การติดตามข่าวสารเหตุการณ์ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

๔.๓ การวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

๑.๒ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเชลียง ต้องมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อดทน และ เคารพผลงานวิชาการของผู้อื่น แนวปฏิบัติ

๑) มีวินัย ดังนี้

๑.๑ เข้าออกชั้นเรียนตามตารางกำหนด

๑.๒ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

๑.๓ จัดการสอบระหว่างภาค – ปลายภาคตามกำหนดเวลา

๑.๔ จัดการเรียนการสอนครอบคลุมหลักสูตรทั้งเนื้อหาและเวลา

๑.๕ ประเมินผลการเรียนตามกำหนดเวลา

๑.๖ ตรงเวลาดนดหมาย เช่น นดสอนซ่อมเสริม นดสอบ นดประชุม

๑.๗ เคารพมติที่ประชุม

๑.๘ ละเว้นจากอบายมุข

๑.๙ ใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างมีสติ

๑.๑๐ ปฏิบัติงานในกรอบหน้าที่ ไม่ก้าวก่ายงานของผู้อื่น

๑.๑๑ ปกปิดข้อมูลที่เป็นความลับของส่วนราชการ

๒) ซื่อสัตย์ สุจริต ดังนี้

๒.๑ นำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง

๒.๒ ไม่นำวัสดุหรือครุภัณฑ์ของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้อง

๒.๓ รักษาและปกป้องสมบัติของทางราชการ

๓) เสียสละ อดทน ดังนี้

- ๓.๑ อุทิศเวลาให้กับราชการ
- ๓.๒ แบ่งปันโอกาสหรือทรัพย์สินแก่ผู้ด้อยกว่า
- ๓.๓ อภัยในความบกพร่องของผู้ไม่รู้
- ๓.๔ ยอมหยุดหรือถอยในบางโอกาสเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม
- ๓.๕ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง
- ๓.๖ รับรู้ปัญหาของนักศึกษาและเพื่อนร่วมงาน
- ๓.๗ ให้คำปรึกษานักศึกษาหรือเพื่อนร่วมงาน
- ๓.๘ ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าวหรือเบียดเบียนในสถานการณ์ที่ไม่ถูกใจ

๔) เคารพผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ดังนี้

- ๔.๑ กล่าวถึงผลงานของผู้อื่นเฉพาะส่วนที่ดี
- ๔.๒ ชื่นชมความรู้ความสามารถของผู้อื่น
- ๔.๓ อ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นไปใช้ ทั้งการพูดและการเขียน
- ๔.๔ ใช้ข้อมูลของผู้อื่นตรงความหมาย
- ๔.๕ ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่นมาเป็นสมบัติของตน
- ๔.๖ สร้างผลงานทางวิชาการด้วยความรู้ ความสามารถทางวิชาการของตนเอง

๒. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

๒.๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเชลียง พึงให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพ รัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์และหรือผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่ ไม่เรียกรับหรือ ยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ แนวปฏิบัติ

๑) สร้างความรู้สึกเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจได้ของศิษย์ทุกคน ดังนี้

- ๑.๑ ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์และผู้รับบริการ
- ๑.๒ รับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการ
- ๑.๓ ร่วมทำกิจกรรมกับศิษย์เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม
- ๑.๔ สนทนาได้ถามทุกข้อสงสัยของศิษย์

๒) ตอบสนองข้อเสนอและการกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ตามสภาพปัญหาตามความ ต้องการ และศักยภาพของศิษย์หรือผู้รับบริการ ดังนี้

- ๒.๑ สนใจคำถามและคำตอบของศิษย์หรือผู้รับบริการทุกคน
- ๒.๒ ให้ออกาศศิษย์แต่ละคนได้แสดงออกตามความสามารถความถนัดและความสนใจ
- ๒.๓ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของศิษย์
- ๒.๔ รับการนัดหมายของศิษย์เกี่ยวกับการเรียนรู้ก่อนงานอื่น

๓) ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์ ดังนี้

- ๓.๑ การหารายได้จากการนำสินค้ามาขายให้ศิษย์หรือผู้รับบริการในทางมิชอบ
- ๓.๒ การตัดสินผลงานหรือผลการเรียน โดยมีสิ่งแลกเปลี่ยน
- ๓.๓ การบังคับหรือสร้างเงื่อนไขให้ศิษย์มาเรียนพิเศษเพื่อหารายได้

๔) ไม่ใช้ศิษย์เป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนโดยมิชอบ ดังนี้

- ๔.๑ การนำผลงานของศิษย์ไปแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบ

๔.๒ การใช้หรือจ้างวานศิษย์ไปทำสิ่งผิดกฎหมาย

๒.๒ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเซลิ้ง ต้องตั้งใจเสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติ หน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการ ได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของแต่ละ บุคคล แนวปฏิบัติ

๑) อบรมสั่งสอน ฝึกฝนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศิษย์อย่างมุ่งมั่นและตั้งใจ ดังนี้

- ๑.๑ สอนเต็มเวลา ไม่เบียดบังเวลาของศิษย์ไปหาผลประโยชน์ส่วนตน
- ๑.๒ เอาใจใส่ อบรม สั่งสอนศิษย์จนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
- ๑.๓ อุทิศเวลาเพื่อพัฒนาศิษย์ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- ๑.๔ ไม่ละทิ้งชั้นเรียนหรือขาดการสอน

๒) อบรมสั่งสอน ฝึกฝนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศิษย์อย่างเต็มศักยภาพ ดังนี้

- ๒.๑ เลือกใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของศิษย์
- ๒.๒ ให้ความรู้โดยไม่ปิดบัง
- ๒.๓ สอนเต็มความสามารถ
- ๒.๔ เปิดโอกาสให้ศิษย์ได้ฝึกปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ
- ๒.๕ จัดกิจกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของศิษย์
- ๒.๖ ประเมิน ปรับปรุงให้ได้ผลเชิงประจักษ์

๓) อบรมสั่งสอน ฝึกฝนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ดังนี้

- ๓.๑ อบรมสั่งสอนศิษย์โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
- ๓.๒ มอบหมายงานและตรวจผลงานด้วยความยุติธรรม

๒.๓ ครูและบุคลากรโรงเรียนเมืองเซลิ้ง ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคล ทั่วไปทั้ง กาย วาจาและใจ แนวปฏิบัติ

๑) มีความตระหนักว่าพฤติกรรมของตนมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของศิษย์และบุคคลทั่วไป ดังนี้

- ๑.๑ ระมัดระวังในการพูดและการกระทำของตนเองอยู่เสมอ
- ๑.๒ ไม่โกรธง่ายหรือแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวต่อหน้าศิษย์
- ๑.๓ มองโลกในแง่ดี

๒) พูดจาสุภาพและสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับศิษย์และสังคม ดังนี้

- ๒.๑ ไม่พูดคำหยาบหรือก้าวร้าว
- ๒.๒ ไม่นินทาหรือพูดจาส่อเสียด ให้อภัยผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- ๒.๓ พูดชมเชยให้กำลังใจศิษย์ด้วยความจริงใจ

๓) กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตามแบบแผนวัฒนธรรมประเพณีของสังคม ดังนี้

- ๓.๑ ปฏิบัติตนให้มีสุภาพและบุคลิกภาพที่ดีอยู่เสมอ
- ๓.๒ แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ
- ๓.๓ แสดงกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อยอยู่เสมอ
- ๓.๔ ตรงต่อเวลา
- ๓.๕ แสดงออกซึ่งนิสัยที่ดีในการประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน สามัคคี มีวินัย

๒.๔ ครูและบุคลากรโรงเรียนเมืองเซลิ้ง ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ แนวปฏิบัติ

๑) ละเว้นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกายของศิษย์และผู้รับบริการ ดังนี้

ดังนี้

- ๑.๑ ไม่ลงโทษเกินกว่าระเบียบกำหนด
- ๑.๒ ไม่จัดหรือปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมเป็นอันตรายต่อศิษย์และหรือผู้รับบริการ
- ๑.๓ ไม่ใช้ศิษย์ทำงานเกินกำลังความสามารถ
- ๒) ละเว้นการกระทำที่ส่งผลเสียต่อการพัฒนาการ ทางสติปัญญา อารมณ์จิตใจ และสังคมของศิษย์
- ๒.๑ ไม่ขัดขวางโอกาสให้ศิษย์ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
- ๒.๒ ไม่ตั้งฉายาในทางลบให้แก่ศิษย์
- ๒.๓ ไม่พูดจาดูหมิ่นเหยียดหยามหรือกระทำใดๆที่เป็นการซ้ำเติมปัญหาหรือข้อบกพร่อง ของศิษย์และหรือผู้รับบริการ
- ๒.๔ ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อศิษย์และหรือผู้รับบริการ
- ๒.๕ ไม่เปรียบเทียบฐานะความเป็นอยู่ของศิษย์และหรือผู้รับบริการ

๓. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

- ๓.๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเซลิ้ง พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
อย่าง
สร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในคุณธรรม ปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าง
เหมาะสม สร้างความ สามัคคีในหมู่คณะและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
- ๑) ให้ความร่วมมือ แนะนำปรึกษาแก่เพื่อนครูตามโอกาสและความเหมาะสม ดังนี้
 - ๑.๑ ให้คำปรึกษาการจัดทำผลงานทางวิชาการ
 - ๑.๒ ให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน
 - ๑.๓ ให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวในกรณีที่เกิดปัญหา
- ๒) ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และสิ่งของแก่เพื่อนครูตามโอกาสอันควร ดังนี้
 - ๒.๑ ร่วมงานการกุศลของเพื่อนครู
 - ๒.๒ ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือเพื่อนครูที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ
- ๓) สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ดังนี้
 - ๓.๑ พูดและกระทำในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อเพื่อนครู
 - ๓.๒ เมื่อมีผู้เข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องใดๆ ในองค์การต้องพยายามทำความเข้าใจให้ถูกต้อง
 - ๓.๓ ยึดมั่นในหลักการสอนของศาสนาเพื่อความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติ
- ๔) มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนเมืองเซลิ้ง ดังนี้
 - ๔.๑ เข้าร่วมกิจกรรมที่วิทยาลัยชุมชนจัดทุกครั้ง
 - ๔.๒ เอาใจใส่ดูแลผลประโยชน์ของโรงเรียนเมืองเซลิ้ง ตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
 - ๔.๓ ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มกำลังและความสามารถ
 - ๔.๔ เห็นประโยชน์ส่วนรวมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน
 - ๔.๕ ทำตนเองให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ
- ๕) การปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชา ดังนี้
 - ๕.๑ เคารพต่อการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา
 - ๕.๒ ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาอย่างเต็มความสามารถ

- ๕.๓ ให้ความร่วมมือต่อผู้บังคับบัญชาในการบริหารงานของโรงเรียนเมืองเซลิ้ง
- ๖) การปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนี้
- ๖.๑ ให้ความสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่
 - ๖.๒ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ
 - ๖.๓ รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา และพร้อมให้ความช่วยเหลือ
 - ๖.๔ ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๔. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

- ๔.๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเมืองเซลิ้งต้องมีความรักศรัทธาซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ และอุทิศตนให้กับทางราชการ แนวปฏิบัติ
- ๑) เชื่อมมั่น ชื่นชมภูมิใจในอาชีพและองค์กรวิชาชีพว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ดังนี้
 - ๑.๑ ชื่นชมในเกียรติและรางวัลที่ได้รับและรักษาไว้เสมอต้นเสมอปลาย
 - ๑.๒ ยกย่องชมเชยเพื่อนร่วมวิชาชีพ ที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการสอนและพัฒนาผลงานทางวิชาการ
 - ๑.๓ เผยแพร่ผลงานที่สำเร็จของตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ
 - ๒) เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ หรือเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้
 - ๒.๑ ปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดขององค์กร
 - ๒.๒ ร่วมกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น
 - ๒.๓ เป็นกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กร
 - ๓) รับผิดชอบต่อหน้าที่และอุทิศตนให้กับทางราชการ ตัวอย่างเช่น
 - ๓.๑ รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่และภารกิจของความเป็นครู
 - ๓.๒ รับผิดชอบต่องานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งในและนอกเวลาราชการ
 - ๓.๓ มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร หน่วยงานเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กร

๕. จรรยาบรรณต่อสังคม

- ๕.๑ ครูและบุคลากรโรงเรียนเมืองเซลิ้ง พึงปฏิบัติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาทาง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสิ่งแวดล้อมและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม แนวปฏิบัติ
- ๑) การเป็นนักวิชาการ ดังนี้
 - ๑.๑ เป็นผู้นำหรือนักวิชาการด้วยความสามารถของตนเอง
 - ๑.๒ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของตนเองด้วยความบริสุทธิ์ใจและถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - ๑.๓ ไม่นำผลงานทางวิชาการของตนเองและผู้อื่นไปแสวงหาผลประโยชน์จากศิษย์และบุคคลอื่นโดยมิชอบ
 - ๑.๔ ไม่ใช้ความรู้ทางวิชาการไปในทางที่ผิดต่อศีลธรรม คุณธรรม
 - ๒) การบริการทางวิชาการ ดังนี้
 - ๒.๑ ไม่บิดเบือนความรู้ข้อเท็จจริงทางวิชาการโดยยอมรับผลประโยชน์
 - ๒.๒ ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้าง หรือผลประโยชน์จากศิษย์ และเพื่อนร่วมงานและบุคคลภายนอก
 - ๒.๓ ให้คำปรึกษาและบริการความรู้ทางวิชาการด้วยความเต็มใจ

๒.๔ ตัดสินผลงานหรือผลการเรียนของศิษย์ด้วยความยุติธรรม

๒.๕ ไม่สร้างเงื่อนไขหรือบังคับให้ศิษย์ทำงานเพื่อผลประโยชน์ทางวิชาการของตนเอง

๒.๖ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคมด้วยความรู้ทางวิชาการของตน

๕.๒ ครูและบุคลากรโรงเรียนเมืองเซียง พึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำด้านความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจสังคมและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แนวปฏิบัติ

๑) ประพฤติตนเป็นผู้นำด้านความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ดังนี้

๑.๑ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยอย่างหลากหลาย

๑.๒ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวทีสัมมนาประชาธิปไตยแก่นักศึกษาและประชาชนทั้งในและนอกโรงเรียนบ้านม่อนหินเหล็กไฟ

๒) ประพฤติตนเป็นผู้นำด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

๒.๑ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัวและชุมชน

๒.๒ เสนอแนวความคิดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจทั้งระดับจุลภาคและมหภาค

๒.๓ ดำรงตนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ประพฤติตนเป็นผู้นำทางวิชาการในสังคม ดังนี้

๓.๑ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวทีสัมมนาและอภิปรายประเด็นปัญหาสังคม

๓.๒ วิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นปัญหาของสังคม พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไข ปัญหาของสังคมอย่างเป็นระบบ

๔) ประพฤติตนเป็นผู้นำด้านความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ดังนี้

๔.๑ จัดงานเทศกาลร่วมกับสถานศึกษาต่าง ๆ

๔.๒ เข้าร่วมกิจกรรมในการส่งเสริม สืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในโอกาสต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

๔.๓ เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความผิดทางจรรยาบรรณ

๑. ประเภทของความผิดทางจรรยาบรรณ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ความผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย

๒. ความผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

๓. ความผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒. ลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๑. การนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่นทำเป็นของตนเองโดยมิชอบ

๒. การล่วงละเมิดทางเพศ หรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับนักเรียนซึ่งมิใช่คู่สมรสของตน

๓. การเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากนักเรียนหรือผู้รับบริการ เพื่อกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการใด

๔. การเปิดเผยความลับของนักเรียน ที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือความไว้วางใจ ทั้งนี้โดยมิชอบ จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนหรือผู้รับบริการ

๕. การสอนหรืออบรมนักเรียน เพื่อให้กระทำการที่รู้ว่ามีผิดกฎหมาย หรือฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง

๖. การกระทำความผิดอื่น ตามที่สภาครูสภากำหนดตามสภาพและความร้ายแรงของการกระทำ

๓. การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

๓.๑ การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย

๑. ในกรณีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณครั้งแรก ให้ทำการตักเตือน

๒. หากยังประพฤติผิดจรรยาบรรณในเรื่องเดิมที่ถูกตักเตือนแล้ว ตามข้อ ๑ ให้ออกคำสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

๓. สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งตามข้อ ๒ ให้ทำทัณฑ์บนไว้เป็นหนังสือ และเก็บรวบรวมไว้ในสมุดประวัติประจำตัวหรือเอกสารอื่นที่บันทึกประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓.๒ การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัย เมื่อปรากฏว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติผิดจรรยาบรรณและพฤติกรรมแห่ง การกระทำความผิดจรรยาบรรณดังกล่าว เป็น การกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้น ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยที่ใช้บังคับสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทบัญญัติในหมวด ๖ (วินัยและการรักษาวินัย) และหมวด ๗ (การดำเนินการทางวินัย) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นทั้งหน้าที่ และเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการบริหารงานบุคคล กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นโดยเฉพาะในระดับ สถานศึกษา มีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยและดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอื่นมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย โดยเฉพาะการดำเนินการ ทางวินัยจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บังคับบัญชาใช้ควบคุมความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม การใช้อำนาจการบริหารงานบุคคลเช่นนี้ตามกฎหมาย บริหารงานบุคคลปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชาในระดับสถานศึกษา “ผู้ทรงอำนาจ” มิใช่ “ผู้รับมอบอำนาจ” ให้ปฏิบัติ ราชการการแทนตามที่เคยปฏิบัติมาแต่ก่อน เพราะถือหลักการกระจายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ในการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชาจึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย เพราะการดำเนินการทางวินัยไม่ใช่จะสิ้นสุดที่ กตจ. หรือ ก.ค.ศ. เท่านั้น บางกรณีอาจมีการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตั้งแต่ศาลปกครองชั้นต้นจนถึงศาลปกครองสูงสุดซึ่งใช้เวลา ยาวนานเป็นปีหรือหลายปี เมื่อผู้บังคับบัญชาเป็น “ผู้ทรงอำนาจ” แล้ว จึงจำเป็นต้องใช้อำนาจนั้นให้ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม

ความหมายของคำว่า “วินัย” และวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

คำว่า “วินัย” มีความหมายว่าอย่างไร ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ตั้งแต่มาตรา ๔ อันเป็นบทนิยามศัพท์หรือในหมวด ๖ และหมวด ๗ ก็ไม่มีคำนิยามว่า “วินัย” มีความหมายว่าอย่างไร รวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือ ฉบับก่อน ๆ ก็ไม่มีบัญญัติไว้จึงต้องอาศัยความหมายในทางตำราหรือความคิดความเห็นของผู้รู้ เช่น

“วินัย คือ กฎข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนต้องรับโทษ” หรือ

“วินัย คือ การควบคุมความประพฤติของคนในองค์กรให้เป็นไปตามแบบแผนที่พึงประสงค์” หรือ

“วินัย คือ สหสัมพันธ์ระหว่างการประพฤติปฏิบัติตนของคนในองค์กรกับระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ หากคนส่วนมากประพฤติตนสอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับก็เรียกว่าคนในองค์กรนั้นมีวินัยในระดับสูง หากการประพฤติปฏิบัติตนของคนส่วนมาก ไม่สอดคล้อง มีความบกพร่องมาก ก็เรียกว่าคนในองค์กรนั้นมีวินัยในระดับต่ำ” ซึ่งเป็นการนิยามในเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิจัย

“วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” หมายถึงข้อบัญญัติที่กำหนดเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๒-๘๗

ความสำคัญของวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในทางกฎหมายบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย (ส่วนที่เป็นสารบัญญัติ) ในมาตรา ๘๒-๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีศักดิ์หรือฐานะเป็นกฎหมาย ในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งศักดิ์ของกฎหมายจะมีระดับสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หนังสือเวียน ฯลฯ ดังนั้น บทบัญญัตินี้ได้ผ่านขั้นตอนการตราเป็นกฎหมายโดยคำแนะนำและยินยอมจากสมาชิกรัฐสภา และประกาศใช้ เป็นกฎหมายมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป เมื่อผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการใดโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัตินั้น ๆ ต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดจะเลือกปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติมิได้

ความสำคัญในทางสังคม วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลโดยตรงทั้งต่อบุคคลเป็นการ เฉพาะตัวและสถาบันข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป เช่นเดียวกับ หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น ความเชื่อถือ ศรัทธาต่อผู้พิพากษาและสถาบันตุลาการ ความเชื่อถือศรัทธาต่อ นักการเมือง ความเชื่อถือ ศรัทธาต่อข้าราชการตำรวจ เป็นต้น หากกล่าวเฉพาะในวงการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถ้าโรงเรียนแห่งใดมีระดับความมีวินัยสูง บรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลย่อม จะเต็มไปด้วยความราบรื่น สงบร่มเย็น เต็มไปด้วยความเป็นมิตรไมตรี

บทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทบัญญัติในหมวด ๖ วินัยและการรักษาวินัย มีทั้งที่เป็น “ข้อห้าม” และ “ข้อปฏิบัติ” หรือถ้าเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “การกระทำการ” และ “ไม่กระทำการ” ซึ่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ โดยมีข้อกฎหมายและคำอธิบาย ประกอบพอสังเขป ดังนี้

มาตรา ๘๒ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ” เป็นบทบัญญัติให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละคนมีหน้าที่ต้องรักษาวินัยโดยไม่ฝ่าฝืนข้อห้าม และต้องปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ขอบเขตของวินัยใช้บังคับกับบุคคลซึ่งมีฐานะเป็น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น การกระทำใด ๆ ก่อนที่ยังไม่ได้เป็นข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา จะนำมาเป็นข้ออ้างในการลงโทษทางวินัยไม่ได้ กรณีบทบัญญัติในมาตราใดได้บัญญัติว่าการกระทำ เช่นนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ถือว่าความผิดตามที่บัญญัติไว้นั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ หากองค์ประกอบความผิดในฐานความผิดนั้นมีหลายข้อเป็นองค์ประกอบ ความผิดการปรับข้อเท็จจริงกับข้อ กฎหมายว่าการกระทำใด จะเป็นความผิดทางวินัยต้องมียุติประกอบ ความผิดครบทุกข้อ

มาตรา ๘๓ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมีหน้าที่ วางรากฐานให้เกิดระบอบการปกครองเช่นว่านั้น”

มาตรานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ให้ความร่วมมือร่วมใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ละเลยหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๘๔ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่รักษาประโยชน์ของทางราชการและ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง”

การกระทำที่มีพฤติการณ์อย่างไร จึงจะเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามนัยบทบัญญัติในวรรคท้าย

องค์ประกอบที่ควรพิจารณา ๓ ประการ คือ

๑. ต้องมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ
๒. ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ
๓. มีเจตนาพิเศษเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้หรือกระทำโดยทุจริต องค์ประกอบความผิดดังกล่าว แยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. ต้องมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งจะมีบทบัญญัติของกฎหมายระบุไว้หรือมีคำสั่งผู้บังคับบัญชา สั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

๒. ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการไปโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ คำว่า “ปฏิบัติ หน้าที่ราชการ” หมายความว่า ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ราชการไปแล้วหรือมีการกระทำตามหน้าที่ไปแล้ว “ละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ราชการ หมายความว่า มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ แต่ไม่ปฏิบัติหรืองดเว้นไม่กระทำตามหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น

คำว่า “มิชอบ” หมายความว่า ไม่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการหรือทำนองคลองธรรม

๓. มีเจตนาพิเศษ (เจตนาพิเศษ หนึ่งเพื่อให้เกิดผลอีกอย่างหนึ่ง) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่ มิควรได้หรือโดยมิเจตนาทุจริต คำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้ได้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีใช้ทรัพย์สิน เช่น การได้รับบริการ ได้รับ

ความสะดวก หรือได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ รวมทั้ง เป็นประโยชน์ที่ “มีควรได้” ซึ่งหมายถึงไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับประโยชน์ใด ๆ ตอบแทนเช่นเดียวกัน “โดยทุจริต” ตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑ อนุมาตรา (๑) “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ ต้องพิจารณาถึงเจตนาของ ผู้กระทำด้วยว่ามีเจตนาทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมุ่งที่จะให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้เป็นสำคัญตามหลัก “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา”

มาตรา ๘๕ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ และหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาลโดยถือประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงาน การศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษา ประโยชน์ของทางราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มีคำที่ควรรู้ความหมายคือ “ประมาทเลินเล่อ” หมายความว่า ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่รอบคอบในสิ่งที่ควรกระทำ ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับ “กระทำโดยประมาท” ตามประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า ได้แก่ การทำความผิดมิใช่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้น ได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

คำว่า “วิสัย” หมายถึงที่เป็นอยู่ของผู้กระทำหรือสภาพทางกายภาพในตัวผู้กระทำ เช่น เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือเป็นผู้บกพร่องทางกายหรือจิตใจ เป็นต้น รวมทั้งคุณลักษณะความรู้ความสามารถ ความเป็นผู้มีวิชาชีพ หรือ ประสบการณ์ของบุคคลนั้นด้วย

คำว่า “พฤติการณ์” หมายถึง สภาพภายนอก สภาพแวดล้อมอันเป็นข้อเท็จจริงประกอบการกระทำ เช่น ความมืด ความสว่าง ความมั่งคั่งแข็งแรงของสภาพอาคารสถานที่ ภาวะความกดดันของสถานการณ์ในขณะนั้น ระดับความเจ็บหรือความดังของเสียง เป็นต้น

ดังนั้น คำว่า “ต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์” ต้องนำทั้งสองส่วนมาประกอบการพิจารณา เช่น ขณะสอน วิชาเคมีครูได้หยิบขวดบรรจุสารเคมีผิด นำไปผสมกับสารเคมีอื่นทำให้เกิดการระเบิด ทรัพย์สินในห้องเคมีเสียหาย แม้ครูเป็นผู้มีวิสัย เป็นผู้มีความรู้ความวิชาเคมี แต่ในขณะนั้นเกิดไฟฟ้าในห้องเคมีดับ แสงสว่างไม่เพียงพออันถือ เป็นพฤติการณ์ขณะหยิบขวดบรรจุสารเคมีที่จะถือว่าพฤติการณ์อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้หรือไม่ เป็นต้น

ส่วนการพิจารณาความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเพียงใดหรือไม่นั้นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป และความเสียหายดังกล่าวเป็นความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งสามารถคิดคำนวณออกมา เป็นจำนวนเงินได้ หรืออาจเป็นความเสียหายแก่ภาพพจน์ชื่อเสียงของทางราชการ หรือเสียหายในด้านความเชื่อถือ ที่ประชาชนมีต่อทางราชการก็ได้

มาตรา ๘๖ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะเสนอ

ความเห็น เป็นหนังสือภายในเจ็ดวัน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อเสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชา ยืนยันเป็นหนังสือให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตาม

การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

“คำสั่ง” เป็นทั้งเครื่องมือและวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาใช้ในการบริหารจัดการ คำสั่งอาจอยู่ในรูปของหนังสือ หรือโดยวาจาที่ผู้บังคับบัญชาอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา รับทราบแล้วมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ในกรณีที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่า การปฏิบัติตามคำสั่งจะทำให้ “เสียหาย” หรือ “ไม่รักษาประโยชน์” ของทางราชการ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาก็ได้ แต่ต้องเสนอความเห็นเป็น “หนังสือ” ต่อผู้บังคับบัญชา จะเสนอความเห็นเป็น “วาจา” หรือพฤติการณ์อื่นใดไม่ได้ เพราะข้อกฎหมายให้เสนอความเห็น ได้ทางเดียว โดยทำเป็นหนังสือเท่านั้น การที่จะพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้หรือไม่ มีองค์ประกอบที่ควรพิจารณา ดังนี้

๑. มีคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
๒. ผู้สั่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย
๓. สั่งในหน้าที่ราชการ
๔. เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ
๕. ผู้รับคำสั่งมีเจตนาขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง

มาตรา ๘๗ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ และผู้เรียน จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมิได้ การละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่าง ร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือ โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ถ้อยคำที่ทำความเข้าใจให้ตรงกันในมาตรานี้คือคำว่า “ละทิ้ง” หรือ “ทอดทิ้ง” ซึ่งไม่มีบทนิยามโดยตรง หรือความหมาย ในพจนานุกรมก็มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้แยกกันย่อมจะต้องมี ความหมายที่แตกต่างกัน “ละทิ้ง” หมายความว่า ไม่อยู่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งอาจไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการเลยหรือมาลงชื่อปฏิบัติงานแล้ว แต่ไม่อยู่ทำงานในจุดที่กำหนดให้ปฏิบัติงาน “ทอดทิ้ง” หมายความว่า ข้าราชการอยู่ทำงานแต่ไม่ทำงาน ไม่เอาใจใส่ไม่เอาเป็นธุระ ปล่อยิ่งงานใน หน้าที่ซึ่งค้างล่าช้า มีกรณีปรากฏเป็นความผิดวินัยบ่อยครั้งเกิดขึ้นเป็นการทั่วไปคือ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นเวลานาน ติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความ จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง โดยไม่ต้องพิจารณาผลของการกระทำว่าเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือไม่

มาตรา ๘๘ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพ เรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้เรียนและระหว่างข้าราชการด้วยกันหรือ ผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เรียนและประชาชนผู้มาติดต่อราชการ การกลั่นแกล้ง ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงผู้เรียน หรือประชาชนผู้มาติดต่อราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

บทบัญญัติมาตรานี้มุ่งหมายเพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีความประพฤติที่ดี สุภาพเรียบร้อย ซึ่งพิจารณาได้จากพฤติกรรมทางวาจา คือคำพูดและพฤติกรรมกิริยาทางกายอาจแสดงออกในลักษณะการแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะการเคลื่อนไหว เช่น การเดิน การนั่ง การเขียน หรืออาการที่

สื่อสาร ในลักษณะอื่น เป็นต้น คำว่า “ดูหมิ่น เหยียดหยาม” หมายความว่า ดูถูกเหยียดหยามคนอื่น ทำให้เขาได้รับความอับอาย หรือ เสียหายต่อชื่อเสียง คำว่า “กตขี” หมายความว่า ช่มให้อยู่ในอำนาจตน ใช้อำนาจบังคับแสดงอำนาจ คำว่า “ข่มเหง” หมายความว่า ใช้กำลังรังแก แกล้งทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ดังนั้น การดูต่ำว่าร้ายคนอื่น การดูหมิ่นใส่ความคนอื่น แม้เรื่องที่กล่าวถึงนั้นเป็นความจริงก็เป็นความผิด วินัย

มาตรา ๘๙ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กลั่นแกล้งกล่าวหาหรือร้องเรียนผู้อื่นโดยปราศจากความเป็นจริง การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง” การกลั่นแกล้งกล่าวหาหรือร้องเรียนผู้อื่น การกระทำอาจปรากฏในลักษณะทำเป็นหนังสือหรือโดยวาจา ภาษาที่ใช้สื่อความหมายไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยก็ได้ แต่ข้อความหรือถ้อยคำที่ผู้รับเมื่อได้รับทราบแล้ว ทำให้ ผู้ถูกกลั่นแกล้งนั้นได้รับความเสียหาย ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง คำว่า “ผู้อื่น” ก็คือ อาจเป็นข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาด้วยกันหรือประชาชนทั่วไป

มาตรา ๙๐ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยมีความการมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขาย หรือให้ได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง โดยมีชอบหรือเสื่อมเสีย ความเที่ยงธรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ข้อความในบทบัญญัติมาตรานี้ แสดงถึงระดับมาตรฐานทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้เห็นว่าอยู่ระดับสูง คำว่า “เสื่อมเสีย” เป็นความรู้สึกเป็นนามธรรมตามความคิดเห็นของความรู้สึกของ วิทยุชน เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ ที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มี “เกียรติศักดิ์” ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

วินัยตามมาตรานี้มีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์ ซึ่งประโยชน์หมายถึงสิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้รับอาจเป็นทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นสิทธิบางอย่างที่ตัวข้าราชการเองได้รับโดยตรงหรือบุคคลอื่นได้รับ

๒. อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ แยกพิจารณา ดังนี้

๒.๑ อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่ว่าจะมีทางอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้หรือไม่ หากมีทางอาจ ทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้ก็ต้องด้วยบทบัญญัตินี้

๒.๒ อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนคำว่า “เกียรติศักดิ์” หมายความว่า ฐานะที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ดังนี้ การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ผู้นั้นดำรงอยู่ว่าอยู่ใน ฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญเป็นที่ยอมรับของประชาชนเพียงใด ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งสูงหรือ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ย่อมอยู่ในฐานะที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญมากกว่า ข้าราชการชั้นผู้น้อย ซึ่งข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่ปรากฏเป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็น “ปูชนียบุคคล” การกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรานี้อาจถือเป็นความผิดทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ราชการอันเป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๔ ด้วย ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป และอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ได้ ส่วนการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ไม่ใช่เป็นการหาประโยชน์หรือ

ผู้กระทำไม่ได้รับประโยชน์ จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๙๐ นี้ แต่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๙๔ ในส่วนการกระทำตามบทบัญญัติในวรรคสอง ที่การกระทำมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง หรือให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มา ซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อตนเองหรือผู้อื่น เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๑ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของ ผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการ เสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะหรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่ สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักดังกล่าวนี้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอก หรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการ ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” บทบัญญัตินี้มีความจำเพาะเจาะจงที่ใช้บังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งที่ต้อง อาศัยการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ หรือแม้กระทั่งนำผลงานทางวิชาการไปประกอบ

เสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง บุคคลผู้ต้องรับผิดตามบทบัญญัตินี้ต้องเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในขณะกระทำความผิด หากไม่ใช่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือภายหลังเป็นข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ก็ไม่ตกอยู่ในบังคับนี้ ส่วนวรรคสอง เป็นการร่วมกระทำความผิดโดยมีผู้กระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่น มีเพื่อน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาห้าคนช่วยนายสมชายทำผลงานทางวิชาการดังกล่าว แม้เพื่อนทั้งห้าคนจะ ไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ เลยก็ตาม ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นต้น ส่วนคำว่า “รับจัดทำผลงานทางวิชาการ ไม่ว่าจะมีความค่าตอบแทนหรือไม่” ก็เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน มีข้อสังเกตประการสำคัญสำหรับความผิดตามมาตรา ๙๑ ความผิดทางวินัยจัดเป็นความผิดในระดับความผิด วินัยอย่างร้ายแรงทั้งสิ้น ซึ่งสถานโทษคือ ปลดออกหรือไล่ออก

มาตรา ๙๒ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่เป็นการกระทำการผู้จัดการหรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในทางหุ้นส่วนหรือบริษัท” บทบัญญัตินี้เป็นข้อห้ามเด็ดขาด ไม่ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการในทางหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด หรือเป็นการดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้อาจมีขึ้นได้ตามวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย เช่น อาจกระทำให้เป็นผู้แทน ผู้จัดการทางหุ้นส่วนจำกัดในการท านนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ การพิจารณาว่ากิจการนั้นเป็นทางหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทหรือไม่ ต้องพิจารณาจากหลักฐานการ จัดทะเบียนและหนังสือบริคณห์สนธิ

มาตรา ๙๓ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยต้องไม่อาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตนแสดง การฝักใฝ่ ส่งเสริม เกื้อกูล สนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หรือพรรคการเมืองใด ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินการใดๆ อันมีลักษณะเป็น การทุจริต โดยการซื้อสิทธิหรือขายเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือ การเลือกตั้งอื่นที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งจะต้องไม่ให้การส่งเสริม สนับสนุน หรือชักจูงให้ผู้อื่นกระทำการในลักษณะเดียวกัน การดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวนี้เป็นความผิด วินัยอย่างร้ายแรง” การวางตัวเป็นกลางทางการเมือง พิจารณาเฉพาะพฤติการณ์ที่เป็นกรปฏิบัติหน้าที่ราชการและปฏิบัติ หน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเท่านั้นไม่ได้มีความหมายครอบคลุมถึงความนิยมชมชอบนักการเมืองเป็นการส่วนตัว หรือสิทธิพื้นฐาน ทางการเมืองหรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง คงห้ามแต่การเป็นกรรมการพรรค

การเมืองและการเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง บทบัญญัติในวรรคสอง ถ้าหากจะวางหลักในการพิจารณาให้ครอบคลุมเพื่อถือปฏิบัติก็ควรมีความสั้น ๆ ว่าการกระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมี รายละเอียดปลีกย่อยองค์ประกอบความผิดอีกหลายประการ มาตรา ๙๔ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นอาชญา หรือกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตน หรือไม่ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มีข้อความใกล้เคียงกับมาตรา ๙๐ ตามที่กล่าวมาแล้วแต่มุ่งหมายในส่วนคำว่า “ประพฤติชั่ว” ซึ่งมีความหมายกว้าง กระทำอย่างไรจะเป็นการประพฤติชั่วหรือไม่ จะต้องนำองค์ประกอบในการ พิจารณาเรื่องการประพฤติชั่ว ๓ ประการ คือ

๑. เกียรติของข้าราชการ
๒. ความรู้สึกของสังคม
๓. เจตนาที่กระทำ

กรณีใดจะถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์แห่งกรณี เป็น เรื่อง ๆ ไป โดยถือความร้ายแรงของแต่ละองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการดังกล่าว เป็นแนวทางพิจารณา ดังนี้

๑. การกระทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องหาประโยชน์
๒. การกระทำนั้นเป็นที่รังเกียจของสังคม โดยพิจารณาจากความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ เหตุผล ทางจริยธรรมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยกาลเวลาด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจหรือเหตุผลอื่น
๓. เจตนาในการกระทำ ถ้าการกระทำนั้นเกิดจากเจตนาชั่วร้าย ก็ถือว่าการกระทำนั้นเป็นการประพฤติชั่ว ตามหลัก “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” บทบัญญัติมาตรานี้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แยกพิจารณา ๒ กรณี คือ

๑. การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก บทบัญญัติมาตรานี้ที่เป็นความผิด

ทางวินัยอย่างร้ายแรง แยกพิจารณา ๒ กรณี หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษหนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ คำว่า “โทษจำคุก” ตีความโดยเคร่งครัดต้องเป็นโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลเท่านั้น และเป็น คำพิพากษาถึงที่สุด โดยไม่มีการรอลงโทษ คือต้องจำคุกจริง ๆ เว้นแต่โทษจำคุกที่เกิดจากการกระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษที่บัญญัติไว้ในภาค ๓ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖๗-๓๘๘ ส่วนโทษที่หนัก กว่าโทษจำคุกคือโทษประหารชีวิตตามมาตรา ๑๘ แห่งอนุมาตรา (๑) ประมวลกฎหมายอาญา

๒. บทบัญญัติในวรรคสาม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในความผิดเสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่น เสพยาเสพติด อะไรคือยาเสพติด ก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายยาเสพติด ส่วนการเสพยาก็มีหลายวิธี เช่น สูบ สูดไอ ระเหย ใช้แผ่นแปะตามผิวหนัง เป็นต้น หากข้อเท็จจริงพบว่าเป็นผู้ค้าขายยาเสพติดก็อาจเป็นความผิดสนับสนุนให้ ผู้อื่นเสพยาเสพติด หรือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การเล่นเกมพนัน การพนันก็ต้องนิยามตามกฎหมายการพนัน ซึ่งการพนันมีหลายประเภท การกระทำ บางอย่างในทางสังคมถือเป็นการพนัน เช่น ลี้อ ตเตอร์ ไม่ถือเป็นการพนันตามกฎหมายนี้ คำว่า “เล่นเกมพนันเป็น “อาชญา” มีความหมายว่า เป็นปกติ ติดเป็นนิสัยเสมอ ๆ เนื่อง ๆ คำว่า “ล่วงละเมิดทางเพศ” หมายถึง กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย โดยมีเจตนา

เพื่อสนองความใคร่ ของตนหรือผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่ว่า เป็นการกระทำที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าเป็นผิดทาง อาญา เช่น การข่มขืน กระทำชำเรา การอนาจาร การสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือมิได้มีกฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม ไม่ว่ากระทำต่อเพศเดียวกันหรือต่างเพศไม่ว่าเป็นการกระทำทางกาย หรือทางวาจา หรือการบีบคั้นทางจิตใจ และ ไม่ว่าผู้ถูกกระทำยินยอมหรือไม่ก็ตาม ส่วนการกระทำใดจะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศหรือไม่จะต้องพิจารณาจาก พฤติการณ์ของการกระทำเป็นกรณีไป คำว่า “ผู้เรียน” หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ในทุกระดับการศึกษา ทั้งที่จัดการศึกษาโดยรัฐหรือเอกชน หรือองค์กร หรือสถาบันอื่นใด หรือโดยครอบครัว ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีความหมายรวมถึงนักเรียนและนักศึกษาด้วย

คำว่า “นักศึกษา” หมายถึง ผู้มีความรู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเข้ารับการศึกษานในสถาบันอุดมศึกษา

มาตรา ๙๕ “ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหา ว่ากระทำความผิดวินัย การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ให้กระทำโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีการ ฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจ หรือการอื่นใดในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติจิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มีวินัย การป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยให้กระทำโดยการเอาใจใส่ สังเกตการณ์ และขจัดเหตุที่ อาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดวินัย ในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามควรแก่กรณีได้ เมื่อปรากฏกรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมี พยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือกรณีเป็นที่สงสัยว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา ผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาใน เบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ให้ ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ และตามหมวด ๗ หรือมีพฤติกรรมปกป้อง ช่วยเหลือ เพื่อมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาถูกลงโทษทางวินัย หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย”

ผลจากการกระทำความผิดวินัย บทบัญญัติมาตรา ๙๖ “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ปฏิบัติทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย จำต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควร จดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ โทษทางวินัยมี ๕ สถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดขั้นเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออกให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่า เป็นผู้ลาออกจากราชการ” สถานโทษทางวินัยจะเรียงจากลำดับโทษเบาไปหาโทษหนักไม่เหมือนกับโทษทางอาญาในประมวล กฎหมายอาญามาตรา๑๘ ที่ลำดับจากโทษหนักลงไปหาโทษเบา สถานโทษทางวินัยมีผลทั้งต่อสิทธิเกี่ยวกับ เงินเดือน และฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การสืบสวนข้อเท็จจริง

วิธีการและเทคนิคการสืบสวน วิธีการสืบสวน ไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบใดกำหนดวิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติไว้โดยตรง ดังนั้นการ สืบสวนจะดำเนินการด้วยวิธีการใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องและความเหมาะสมว่าจะแสวงหาข้อเท็จจริงได้อย่างไร โดยอาจแบ่งได้ ๒ วิธีการใหญ่ ๆ คือ

๑. การสืบสวนในทางลับ ได้แก่ การดำเนินการโดยมิให้ผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องสงสัยรู้ตัวเกี่ยวกับเรื่องที่ถูก สืบสวน กรณีที่ไม่มีข้อมูลใด ๆ หรือยังไม่มีพยานหลักฐานปรากฏชัด เพราะอาจเป็นการร้องเรียนกลั่นแกล้งกัน เช่น ร้องเรียนว่าครูมีความสัมพันธ์ทางชู้สาว ถ้าหากแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนอาจเป็นเรื่องเสียหายต่อชื่อเสียง กำลังใจของผู้ถูกร้องเรียน

๒. การสืบสวนเป็นทางการ ได้แก่ การสืบสวนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นทางการ ผู้ถูกร้องเรียนหรือผู้ถูกสงสัยมีโอกาสได้ทราบข้อกล่าวหา หรือทราบเรื่อง หรือทราบถึงประเด็นถูกกล่าวหา กระบวนการสืบสวนอาจจะให้ผู้ถูกร้องเรียนชี้แจงข้อเท็จจริง เป็นต้น ใช้ในกรณีที่ปรากฏมีผู้ร้องเรียน และมีหลักฐาน พอเชื่อได้ว่ามีมูลความจริง เช่น มีการร้องเรียนว่าเบิกถอนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนไปจากธนาคารเพื่อซื้อ รถยนต์ส่วนตัวมิได้ใช้เพื่อการเรียนการสอน โดยปรากฏหลักฐานทางการเงินและการพัสดุว่าไม่ถูกต้อง เป็นต้น ก็จะต้องมีการสืบสวนเป็นทางการต่อไป การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำพยาน ต้องคำนึงถึงสถานที่เหมาะสม เช่น เป็นสถานที่ที่คนไม่พลุกพล่าน เงียบพอที่จะมีสมาธิ ไม่มีคนอื่นอยู่เพราะพยานอาจไม่กล้าให้ถ้อยคำต่อหน้าคนบางคน หรือให้ถ้อยคำที่จะเอาใจคน บางคน การเลือกสถานที่อาจเลือกห้องผู้อำนวยการโรงเรียน ห้องสมุด เป็นต้น การจัดลำดับพยานบุคคล การ เตรียมการล่วงหน้า สร้างบรรยากาศเป็นกันเองเพื่อสร้างความไว้วางใจ คุมประเด็นสอบถามได้ตรงประเด็นอาจจะ ถามนอกประเด็นบ้างแต่ในที่สุดต้องเป็นสิ่งที่ต้องการในประเด็น ถ้าไปสืบสวนหลายคน คนหนึ่งเป็นคนถามคนหนึ่ง กำหนดถ้อยคำที่ต้องจดและคนจดถ้อยคำ ถ้าพบว่าเป็นพยานขัดกันต้องซักให้ละเอียด อย่าพยายามถามนำ คำถามนำ คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากผู้ถูกถามว่าใช่หรือไม่เช่นนั้น และใช้คำถามที่เข้าใจง่าย ๆ

ลักษณะของพยานที่ผู้สืบสวนต้องคำนึงให้มาก คือ พยานที่ไม่รู้เห็นเหตุการณ์ แต่พยายามที่จะบอกรู้เห็น พยานประเภทแค้นเคือง พยานขี้อิจฉา พยานช่างพูด พยานเท็จเหล่านี้ต้องสังเกตให้ดี ซักถามให้ละเอียดกลับไป กลับมา ถ้าเป็นพยานเท็จ จะพูดเรื่องเดียวกันไม่เหมือนกัน เป็นต้น การถามเพื่อเอาความจริงจากผู้ถูกกล่าวหา ไม่ต้องมุ่งหวังว่าจะได้ความจริง เพราะมีกระบวนการที่จะ พิสูจน์ความจริงในการสอบสวนอยู่แล้ว เพราะบางครั้งอาจไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวหาที่ได้เขาอาจถูกใส่ร้ายต้องทำให้ เป็นกลาง ต้องพยายามหาพยานอื่นประกอบ การบันทึกถ้อยคำ ต้องใช้ภาษาง่าย ๆ หากเป็นภาษาถิ่นต้องบันทึกแปลความหมายที่เป็นภาษากลางไว้ ด้วยเพราะผู้พิจารณาอาจแปลความหมายผิดพลาด อ่านทบทวนคำให้การที่บันทึกให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง ว่าถูกต้องตามที่ให้การหรือไม่ เมื่อมีการแก้ไข ตกเติมถ้อยคำพยาน ต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำ และผู้บันทึกถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ ด้วย แต่ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้กรรมการสืบสวนบันทึกไว้ว่า ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ในกรณีการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็ก(อายุไม่เกิน ๑๘ ปีในวันที่ให้ถ้อยคำ) รวมทั้งผู้มี ปัญหาในการสื่อสาร นากฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม การรายงานผลการสืบสวน การรายงานการสืบสวนต้องนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อ พิสูจน์ข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาหรือไม่ เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูล หรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ไม่เป็นความผิดทางวินัยก็เสนอให้ยุติเรื่อง หากมีมูลเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือมีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็เสนอผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนพิจารณาดำเนินการต่อไป

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ หมายถึง การพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดหรือไม่ หากกระทำความผิดเป็นความผิดกรณีใด ตามมาตราใด และควรลงโทษในสถานใดหรือไม่ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษ เป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และจะกระทำได้อีกเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยกระจ่างชัดเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยความผิด และกำหนดโทษได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวน เว้นแต่กรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามที่กฎ ก.ค.ศ. กำหนดข้อเท็จจริงอาจได้จากการสืบสวนหรือจากการรวบรวมข้อเท็จจริง แล้วแต่กรณี ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่

๑. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. กศจ.

๓. ก.ค.ศ. กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาผู้มี อำนาจสั่งลงโทษตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า มีอำนาจสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% ของอัตราเงินเดือนและเป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน

๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า มีอำนาจ สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% ของอัตราเงินเดือน และเป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน หรือ ลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ขั้น

๓. นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง เลขาธิการ อธิบดี อธิการบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า มีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% ของอัตราเงินเดือน และ เป็นเวลาไม่เกิน ๓ เดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ขั้น

กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้มีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ได้แก่

๑. ก.ค.ศ. สำหรับตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อธิการบดี ศาสตราจารย์ ตำแหน่ง ซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ และผู้ซึ่งกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกันกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

๒. กศจ. สำหรับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งตามข้อ ๑ หลักการพิจารณาความผิด การพิจารณาความผิด มีหลักในการพิจารณาดังนี้

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การพิจารณาโดยยึดกฎหมายเป็นหลัก การกระทำใดจะเป็นความผิดทางวินัย ต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่สามารถลงโทษเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการกระทำนั้นได้ ในการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิด วินัยกรณีใดจะต้องเข้าองค์ประกอบของการกระทำความผิดกรณีนั้นด้วย

๒. หลักมนุษยธรรม ได้แก่ การพิจารณาให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงธรรมตามความเป็นจริง ตามเหตุและผล ที่ควรจะเป็น หมายถึง การพิจารณาความผิดไม่ควรคำนึงถึงแต่ความถูกผิดตามกฎหมายเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึง ความยุติธรรมด้วย “ความยุติธรรม” ได้แก่ เรื่องที่บุคคลในสังคมซึ่งเป็นบุคคลที่มีเหตุผล มีความรู้สึกผิดชอบเชื่อมั่นว่าเป็น เรื่องที่ชอบธรรม หลักการพิจารณาการกำหนดโทษ การพิจารณากำหนดโทษมีหลักที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม คือ การคำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องพิจารณาลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่ง กรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน อาจลดหย่อนโทษได้แต่ต้องไม่ต่ำกว่าปลดออก กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องพิจารณาโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ถ้ามีเหตุ อันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ กรณีความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ จะลดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่า กล่าวตักเตือนก็ได้ ในการลดหย่อนโทษ ผู้บังคับบัญชาต้องวางโทษก่อนว่าควรลงโทษสถานใด แต่มีเหตุอันควรลดหย่อน โทษอย่างไร จึงให้ลงโทษสถานใด หรือให้ลดหย่อนเป็นสถานใด

เหตุผลหย่อนโทษ ได้แก่ เป็นความผิดครั้งแรก ไม่เกิดความเสียหาย บรรเทาความเสียหาย รู้เท่าไม่ถึงการณ์ คุณความดี เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรีให้ไล่ออกจากราชการ เท่านั้น การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนก็ไม่ใช่เหตุผลหย่อนโทษ

๒. หลักมนุษยธรรม คือ การพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมตามควรแก่กรณี เช่น ความผิดอย่างร้ายแรง ก็ต้องกำหนดโทษอย่างร้ายแรง ความผิดไม่ร้ายแรงก็ต้องกำหนดโทษไม่ร้ายแรง ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด

๓. หลักความเป็นธรรม คือ ต้องพิจารณากำหนดโทษโดยเสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ ไม่มีการยกเว้น ไม่เลือกที่รักมักที่ชังกระทำผิดอย่างเดียวกันควรต้องลงโทษเท่ากัน อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันแต่พฤติการณ์แห่งการกระทำหรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลยพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณี โดยนำเหตุผลบางประการมาประกอบการพิจารณา เช่น - ลักษณะของการกระทำผิด - ผลแห่งการกระทำผิด - คุณความดี - การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด - การให้ออกสัปดาห์ความประพฤติ - เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด - สภาพของผู้กระทำผิด

๔. นโยบายของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาควรจะได้รับทราบนโยบายของทางราชการในการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นหลักในการใช้ดุลยพินิจกำหนดระดับโทษให้ได้มาตรฐานที่ทางราชการกำหนดไว้ นโยบายของทางราชการนั้นอาจมีปรากฏอยู่ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา มติ คณะรัฐมนตรี มติ ก.พ. มติ ก.ค. หรือ มติ ก.ค.ศ. เช่น นโยบายด้านยาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน ละเมิดสิทธิเด็ก การล่องละเมิดทางเพศ การทุจริตการสอบ เป็นต้น การลงโทษ การลงโทษ เป็นมาตรการหนึ่งในการรักษาวินัย นอกเหนือจากการส่งเสริมให้ข้าราชการมีวินัย โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้มีการกระทำผิดวินัยและเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การลงโทษ ทางวินัยมีผลดีในแง่เป็นการป้องปรามมิให้ผู้อื่นกล้ากระทำความผิด เพราะกลัวถูกลงโทษแม้ว่าการลงโทษจะเป็น มาตรการที่พึงใช้เป็นลำดับสุดท้ายในการรักษาวินัยก็ตาม แต่ก็เป็นมาตรการที่สำคัญและจำเป็น ทั้งนี้ การลงโทษ ทางวินัยมิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นการตอบโต้หรือแก้แค้นผู้กระทำผิดวินัย ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า “การลงโทษข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษาให้ทำเป็นคำสั่ง วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษให้เป็นไปตามระเบียบของ ก.ค.ศ. ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและมีให้เป็นไปโดยพยาบาท โดยอคติ หรือโดยโทสจริต หรือ ลงโทษผู้ที่ไม่มี ความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และมีเหตุผล อย่างไรในการกำหนดสถานโทษเช่นนั้น” จุดมุ่งหมายในการลงโทษทางวินัย การดำเนินการลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ

๒. เพื่อรักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญกำลังใจ และสมรรถภาพของข้าราชการ

๓. เพื่อจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

๔. เพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อทางราชการ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย หมายถึง มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา ๒๔) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (มาตรา ๒๗) และมีอำนาจ สั่งลงโทษตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๙ การสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง หรือการสั่งลงโทษตามมติ กศจ. หรือ ก.ค.ศ. ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติ แล้วแต่กรณี คือ ในกรณีที่ กศจ. หรือ ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วมีมติกำหนดโทษประการใด แม้ว่าโทษดังกล่าวจะเกินกว่าอำนาจ ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ หรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและ แต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ หรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แล้วแต่กรณี ก็สามารถสั่งลงโทษได้ ข้อควรคำนึงในการสั่งลงโทษ การลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนในการดำเนินการก่อนการสั่ง ลงโทษ และอำนาจในการสั่งลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่กระทำการนอกเหนืออำนาจของตน การสั่งลงโทษ ที่มีได้กระทำตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดเป็นการสั่งลงโทษที่ไม่ถูกต้อง ต้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษเสียก่อน และดำเนินการใหม่ให้ถูกต้อง เช่น

๑. การสั่งลงโทษเกินอำนาจในกรณีที่กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือ ลดขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้อำนาจผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือน ๕% ของ อัตราเงินเดือนเป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน ถ้าสั่งลงโทษเกินอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย เว้นแต่การลงโทษตามมติ กศจ. หรือ ก.ค.ศ.

๒. ต้องเป็นโทษที่กฎหมายกำหนด หมายถึง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้องเป็นโทษที่กำหนดไว้และไม่เกินอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนด ไม่เกินกฎหมายกำหนด เช่น โทษตัดเงินเดือนกฎหมายกำหนดไว้ให้ ตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% ของอัตราเงินเดือนเป็นเวลาสูงสุดไม่เกิน ๓ เดือน ตามอำนาจของบังคับบัญชา แต่ละระดับ หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งได้ไม่เกิน ๑ ขั้น ไม่อาจลงโทษนอกเหนือกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือเกิน กว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดได้ เช่น ลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% ของอัตราเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น เพราะกฎหมายมิได้กำหนดอัตราโทษดังกล่าวไว้ในกรณีที่เป็นการสั่งตามมติ กศจ. ก็เช่นเดียวกัน แม้จะเป็นมติของ กศจ. ก็ต้องเป็นโทษและอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ไม่อาจมีมติ นอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนด ไว้ได้ มิฉะนั้นจะเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งที่สั่งตามมตินั้น ก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓. ผู้สั่งลงโทษมิใช่ผู้บังคับบัญชา ในการปฏิบัติงานอาจมีข้าราชการจากหลายหน่วยงานมาท างานร่วมกัน เช่น ข้าราชการครูโรงเรียน ก. ไปช่วยปฏิบัติราชการโรงเรียน ข. ผู้บริหารโรงเรียน ข. มิใช่ผู้บังคับบัญชาของ ข้าราชการที่ไปช่วยราชการ จึงไม่มีอำนาจสั่งลงโทษ มีเพียงอำนาจการบังคับบัญชาเท่านั้น

๔. การสั่งลงโทษโดยไม่ได้ตั้งกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามกฎหมาย ก.ค.ศ. หรือมิได้นำเสนอองค์คณะพิจารณา ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า เป็นความผิดวินัยร้ายแรง

๕. การสั่งลงโทษต้องไม่ย้อนหลัง เว้นแต่กรณีที่มีการพักราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือเป็น กรณีที่ให้ออนได้ตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับออกคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๖. สภาพการเป็นข้าราชการ การสั่งลงโทษจะมีผลใช้บังคับได้แต่เมื่อผู้นั้นยังมีสภาพเป็นข้าราชการอยู่ แต่ สำหรับกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา หรือถูกฟ้อง คดีอาญาอยู่ก่อนที่ผู้นั้นจะออกจากราชการ แม้ผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วมาตรา ๑๐๒ แห่ง

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นต่อไปได้ เว้นแต่จะเป็นการออกจากราชการเพราะตาย ถ้าผลการสอบสวนปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นความผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชายังมีอำนาจสั่งลงโทษปลดออก ไล่ออกย้อนหลังได้ เว้นแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นความผิด วินัยไม่ร้ายแรงเมื่อผู้นั้นออกจากราชการไปแล้ว กฎหมายให้ดโทษเสียได้ สำหรับในกรณีที่ผู้นั้นตายในระหว่างการ สอบสวนต้องงดการสอบสวนพร้อมรายงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อ พิจารณายุติเรื่อง

